

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

2

ÇEVRE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

23 Şubat 2012 Perşembe

ÇEVRE KOMİSYONU

GÖRÜŞME TUTANAKLARI

23 Şubat 2012 Perşembe

---0---

K O N U

	<u>Sayfa</u>
Balinaçılığın Düzenlenmesine İlişkin Uluslararası Sözleşme ile Protokole Katılmamızın Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı	1:5
2004 Gemi Balast Suyu ve Sedimanlarının Kontrolü ve Yönetimi Hakkında Uluslararası Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı	5:10

İ Ç İ N D E K İ L E R

	<u>Sayfa</u>
BİRİNCİ OTURUM	1:10
Balinaçılığın Düzenlenmesine İlişkin Uluslararası Sözleşme ile Protokole Katılmamızın Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı	1:5
Gerekçe	2:4
Dr. Durali KOÇAK (Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdür Vekili)	4
Melda ONUR (İstanbul)	4:5
Mustafa Serdar SOYDAN (Çanakkale)	5
2004 Gemi Balast Suyu ve Sedimanlarının Kontrolü ve Yönetimi Hakkında Uluslararası Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı	5:10

Gerekçe

Dr. Mustafa ŞAHİN (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Temsilcisi)

Tülay BAKIR

(Samsun)

Kemal DEĞİRMENDERELİ

(Edirne)

Salih FIRAT

(Adıyaman)

Melda ONUR

(İstanbul)

6:7

7:8,8,9

8

8

9

9

Açılma Saati: 10.30

Kapanma Saati: 10.55

23 Şubat 2012 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.30

BAŞKAN: Erol KAYA (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Osman KAHVECİ (Karabük)

SÖZCÜ: Sebahattin KARAKELLE (Erzincan)

KÂTİP: Aydın ŞENGÜL (İzmir)

-----0-----

BAŞKAN – Komisyonumuzun sayın üyeleri, değerli Hükûmet temsilcilerimiz, kıymetli basın mensupları, değerli arkadaşlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Çevre Komisyonunun 24'üncü Yasama Dönemi İkinci Yasama Yılı'nın 6'ncı toplantısını açıyorum.

Yeterli çoğunluğumuz vardır.

Değerli arkadaşlar, bugün gündemimizde iki yasa tasarısı var, tasarıların her ikisi de uluslararası sözleşme, ancak konulara geçmeden önce birkaç hususla ilgili bilgi vermek istiyorum. 21 Şubat salı günü Komisyonumuzun ziyaretçileri vardı, Almanya Parlamentosu Hristiyan Sosyal Birliği Parlamento Grubu Enerji Politikası Koordinatörü Milletvekili Thomas Braiss ile beraber 5 kişilik bir heyeti ağırladık. Yani daha önce hatırlarsanız yine bir Alman heyetimiz burada vardı, ancak karşılıklılık esasına uymadığı için ben toplantıya katılmadığımdan dolayı adam katılmamıştı, tekrar geldi, ziyaret ettiler ve bu toplantımıza Sayın Kahveci ile Sayın Zekai Bey'i ben davet ettim, buna rağmen yani komisyon üyelerimizin bilgileri de olsun diye. Yenilenebilir enerji kaynakları üzerine bir görüşme yaptık kendileriyle, rüzgâr, güneş santralleri ve HES'lerle ilgili ve özellikle Almanya'nın nükleerle ilgili çalışmalarını ilgili kendilerinden bilgi aldık. Bunu da bir ara sizinle özelde de paylaşmak isterim.

Diğer bir konu ise bir önceki toplantıda Kocaeli ve İzmit'le, İstanbul'la ilgili bir gezi programlamıştık, malum yerinde bazı tesisleri ve çalışmalarını görmek için. 16 Mart cuma ve 17 Mart cumartesi günleri bu programı yapacağız. Ben toplantıdan sonra programın katılımcılarıyla ilgili sayın Komisyon üyelerimizden kimlerin katılabileceğini, çünkü mahallindeki konaklama ve diğer çalışmalar için bunlar gerekli, bunu, sayın Komisyon üyelerimizden istirham ediyoruz.

Son olarak da bir akademisyenin Komisyon üyelerimizle ilgili, altın madenciliği ve işletmeciliğine karşı yürütülen mücadelelerle ilgili bir görüşme talebi var, sizleri arayacak ama benden bilgi vermemizi istediler. Özellikle Çevre Komisyonu üyelerimizin görüş, öneri ve fikirlerini

alabilmek ile ilgili kendisinin yaptığı bir çalışmaya esas olmak üzere böyle bir talebi var, onu da size iletmiş olayım.

TÜLAY BAKIR (Samsun) – Efendim, kimdir?

BAŞKAN – Kürşat Birinci, Gazi Üniversitesinden bir akademisyen arkadaşım. Sizde böyle bir talebi var, dilekçeyle başvurdu.

Bugün gündemimizde iki uluslararası sözleşme var, ifade etmiştim. Birisi, gemi balast suyu, diğeri de balinacılıkla ilgili.

Balast suyu, bildiğimiz üzere gemilerin boşken ya da bazen kısmen de doluyken bazı bölmelerine aldıkları deniz suyu. Bunun farklı denizlerden, farklı noktalardan taşınmasıyla beraber bir sürü problemler oluşuyor. Türkiye’de 8.300 kilometrelik kıyı şeridimizde yaklaşık 257 indirme ve boşaltma yapılan iskelelerimiz var ve burada 2011 yılında 75.134 gemiye yükleme ve boşaltma yapılmış durumda. Bu balast suyunun gündeme gelmesinin sebebi, asrın deniz vebası olarak bilinen taraklı medüzlerle ilgili bir mücadele veya bir çalışma yapılmasıyla ilgili. Çünkü özellikle Amerika’dan, Kuzey Amerika’dan Türkiye’deki Karadeniz bölgelerine yapılan gemilerle taşınan bu suyla birlikte hamsi, istavrit, palamut, torik ve çaça gibi balıklarımızın birçoğunun yok olduğu ya da yok olmaya devam ettiği ve Türkiye’nin bu şekilde uğradığı zararın da 400 milyon dolar civarında olduğu ifade ediliyor. Bu sözleşmeyle beraber 2015 yılına kadar bütün gemilere bir arıtma takılması ve limanlarımıza da arıtma tesisi kurulması söz konusu olacak.

Diğer konu ise balinacılıkla ilgili, nesli tükenmekte olan balinalarla ilgili bir çalışma. Bizim Komisyonumuzu veya ülkemizi belki direkt ilgilendirmiyor ama bir prestij katılım söz konusu olduğu için ve Avrupa ülkelerinde tüm balina türlerinin en üst derece koruması gereken türler arasına alındığından dolayı da bununla ilgili bir sözleşme.

Ben şimdi gündemimizin ilk maddesinde bulunan Balinacılığın Düzenlenmesine İlişkin Uluslararası Sözleşme ile Protokole Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı’nın gerekçesini okutuyorum:

Gerekçe:

Ülkemiz, uluslararası toplumun günümüzde en önemli gündem maddelerinden olan çevre konularına büyük önem vermektedir. Çevre konuları genelde tüm ülkeleri uluslararası platformlarda birleştiren, çıkarların ortak bir paydada buluşturulabilmesini sağlayan konuların başında gelmektedir. Ülkemiz, taraf olduğu uluslararası, bölgesel veya ikili hukuki düzenlemelerle kendi coğrafyasının dışında kalan birçok çevre sorununun çözümüne katkıda bulunmakta, bu konularda uluslararası toplumla birlikte hareket etmektedir.

Çevre alanındaki çalışmaları çerçevesinde Türkiye, 2 Aralık 1946 tarihli "Balınacılığın Düzenlenmesine İlişkin Uluslararası Sözleşme"ye taraf olmaya ve Sözleşme kapsamında oluşturulmuş Uluslararası Balınacılık Komisyonuma üyeliğe davet edilmiştir. Bu Sözleşme'ye taraf olunmasının Ülkemize sağlayacağı düşünülen katkılar aşağıda sıralanmıştır:

Bu Sözleşme'ye taraf olmamızın, kendi coğrafyası dışındaki çevre sorunlarına da duyduğu ilgiyi ve yapabileceği katkıyı göstermesi açısından başta Birleşmiş Milletler olmak üzere, uluslararası platformlarda Ülkemize siyasi kazanç sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Sözleşme'ye taraf olmamızın çevre sorunlarına Ülkemizin gösterdiği duyarlılığın somut bir göstergelerinden biri olacaktır.

Nesli tükenme tehlikesi altındaki balınaların buna rağmen avlanılmasının sürmesi uluslararası kamuoyunda ve ülkemizde büyük tepkiyle karşılanmaktadır. Ülkemiz, bu Sözleşme'ye taraf bir ülke olarak kamuoyunun bu konudaki hassasiyetlerine cevap vermiş olacak ve saygınlığını artıracaktır.

Balina avcılığı karşıtı ve taraftarı ülkeler arasında hâlen mevcut sayısal nazik dengeyi, Türkiye, Uluslararası Balınacılık Komisyonu'nda kullanacağı oyla etkileyebilecek durumdadır.

Denizlerdeki ekosistem çok hassas dengeler üzerine kuruludur ve balınalar bu dengelerin korunmasında önemli rol oynamaktadırlar. Söz konusu dengelerin küresel iklim değişikliğinden de olumsuz etkilendiği dikkate alındığında, insanlar tarafından da avlanmalarına devam edilmesi sayılarını iyice azaltmaktadır. Türkiye'nin bu Sözleşme'ye taraf olmasının hassas ekosistemlerin korunması yönündeki duyarlılığının önemli bir göstergesi olacaktır.

AB ülkelerinde tüm balina türleri Doğal Yaşam Alanları Direktifi (Habitats Directive) ile en üst derecede korunması gereken hayvan ve bitki türleri arasına alınmıştır. Balina avcılığına ve balina avcılığı ürünleri ticaretine "sözde" bilimsel nedenlerle devam eden Norveç'in yanı sıra BM Güvenlik Konseyi 2009-2010 geçici üyeliğine adaylıktaki rakibimiz İzlanda'nın da sürdürmesi AB çevrelerinde tepki ile karşılanmaktadır. Balina avcılığının insanın temel ihtiyaçları arasında bulunmadığına ve vazgeçilebilir olduğuna vurgu yapılmaktadır. Ülkemizin AB ile yürüttüğü tam üyelik müzakereleri dikkate alındığında, başta İngiltere ve Almanya gibi AB'nin etkin üyelerinin kamuoyu gündemlerini sıklıkla meşgul eden balınaların avlanmasının önlenmesi hususunda ülkemizin bu Sözleşme'ye taraf olmasının söz konusu ülkelerde Türkiye lehine bir etki yaratacağı kuşkusuzdur.

Ülkemizin AB üyelik hedefi olmasa bile, Türkiye'nin balina avcılığı konusundaki duyarlılığını göstermesi, uzak coğrafyalarda, örneğin, balina avcılığına şiddetle karşı çıkan Avustralya ve Yeni Zelanda gibi etkin Pasifik ülkelerinde de olumlu yankı bulacaktır.

Sonuç itibarıyla, üç tarafı denizlerle çevrili ülkemizin, küresel çevre konularına ve bu çerçevede, denizlerde biyolojik çeşitliliğin korunmasına verdiği önem dikkate alındığında, yeryüzünün gelmiş geçmiş en büyük hayvanı olan bazı cinslerini de içeren balınaların korunmasını amaçlayan bu

Sözleşme'ye taraf olmamızın, yukarıda belirtilen tüm gerekçelere ek olarak gelecek kuşaklara karşı etik bir sorumluluk olduğu düşünülmektedir.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, tali komisyon olarak görüştüğümüz bu sözleşme üç maddeden oluşuyor. 1'inci maddesi uygunluk, 2'nci maddesi yürürlük ve 3'üncü maddesi yürütme maddeleri.

İç Tüzük'ün 23'üncü maddesine göre tümünün geneli üzerinde görüşme yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Şimdi sayın Bakanlık temsilcilerimizden bilgi alalım.

Buyurun.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ DR. DURALİ KOÇAK – Sayın Başkan, herkese saygılar sunuyorum.

Ülkemizin Uluslararası Balıkçılık Komisyonuna üyeliğine ilişkin gerekçelerinde de belirtildiği gibi bu doğrudan bizi ilgilendiren bir husus olmamakla birlikte, uluslararası camianın saygın bir üyesi olarak ve AB üyelerinin çoğunluğunun burada üye olması, siyasal bakımdan bizim de saygın bir ülke olarak uluslararası camiada, bu kurulda yer almamız gerektiğini düşünüyoruz.

“Bizimle ilgili değildir.” derken şunu söylemek istiyorum: Bizim denizlerimizde bu türler bulunmuyor. Ancak bu türlerin belli bir yeri yok, uzak mesafelere göç edebilen ve insanlığın ortak malı olarak değerlendirildiğinden ta 1946'da bunların korunması, geliştirilmesi ve işlenmesi birtakım kurallara bağlamak istenmiş ve o günden bu tarafa da bu komisyon çalışıyor. Olayın bir perde arkasını sizlere aktarmak isterim. Bu Komisyonda şu anda bu türün avlanmasına ilişkin istekli olanlar var, bir de bu türün avlanmasının engellenmesini isteyenler var. Bunlar hemen hemen birbirine çok yakın konuma gelmiş. Avlanmasını isteyenlerin başını Japonya çekiyor, işte karşı çıkanların başını çeken Avustralya, Yeni Zelanda gibi ülkeler. Kritik bir noktaya gelmiş, dolayısıyla bizim ülkemizin üyeliği ve kullanacağı oy çok kritik bir hâle gelmiş ve özellikle Avrupa Birliğinin ülkeleri üye olmamız ve bizim bunun sürdürülebilirliğinin korunması adına karşı blokta oy kullanmamız yönünde talepleri bulunmaktadır.

Arz ederim.

BAŞKAN – Peki, anlaşıldı.

Biraz doğal dengeyi korumak için siyasi bir talep var galiba.

Sayın üyelerimizden söz almak isteyenler var mı?

Melda Hanım, buyurun.

MELDA ONUR (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Herhâlde zaten burada karşı görüş bildirilmez. Yalnız, şu noktaya dikkat çekmek istiyorum. Birincisi ülkemizde bir tür olmadığı zaman onu korumak daha kolaydır. Bunu ekleyelim ve Japonya

bunun ticaretini yaptığı için, uzun süredir de izliyoruz zaten... Tabii ki burada bizim oyumuz “Hayır.” olacak.

Şimdi, ben bir yaklaşımla ilgili uyarı demeyeyim ama naçizane görüşümü dile getirmek istiyorum. Bu tip şeyleri saygınlık gerekçesi olarak almamak gerekiyor. Yani biz uluslararası alanda saygın olacağız diye böyle bir imza atmaya ilk gerekçe olarak uygun bulmuyorum, bir.

İkincisi: Bu türlerin yani dünyadaki hiçbir türün bizi ilgilendirmediği yani bizim işimizin olmadığı yönünde bir görüşe de katılmıyorum. Bu bir ekosistemdir yani bunu zaten değerli arkadaşlarımız da bilirler, ilk gerekçede bunun yer alması her zaman için daha doğru bir tavır.

Son bir şey söyleyeceğim. Ben sayın yetkililerden bir sonraki aşamada kendi türlerimizle ilgili ne yapıyoruz? Bunun da bir sunumunu alabilirsek, çünkü anladığım kadarıyla ilgili Bakanlığa bağlı genel müdürlük. Bunu da öğrenmek istiyorum, çünkü biz eğer bizim denizlerimizde olmayan balınayı korumaya çalışırken bizim derelerimizdeki kırmızı benekli alabalıkla, su samuruna kötü davranıyorsak o zaman ikiyüzlülük etmiş oluruz.

Teşekkür ederim.

Peki, başka söz almak isteyen?

Buyurun.

MUSTAFA SERDAR SOYDAN (Çanakkale) - Evet, teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Ben de Melda Hanım'a katılıyorum. Yani bizi ilgilendirmeyen balınayı elbette koruyalım ama Ben Çanakkaleliyim, Çanakkale Boğazı gerçekten aşağı yukarı her çeşit balığın geçtiği bir yerdir ve Çanakkale Boğazı'nın balıkları da çok lezzetlidir, balık düşkünü arkadaşlarımız varsa bunu bilir. Çanakkale'ye geldiğinizde davet ederiz.

Ama son yıllarda özellikle birçok balığın artık zamanında üremediğini, zamanında geçmediğini görüyoruz. Çok çok isme girmek istemiyorum. Örneğin uskumruyu iki senedir göremiyoruz, örneğin lüfer azaldı, buna benzer işte palamut bir sene var bir sene yok sanki zeytin gibi. Buna benzer birçok balıkların gerçekten nesli tükeniyor. Bu anlamda, bu duyarlılığımızın ben kendi denizlerimiz, kendi balıklarımız için de gösterilmesini istiyorum, hatta bununla ilgili de bize bir bilgi verilirse memnun oluruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, başka söz almak isteyen yok.

Tasarıyı oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Şimdi, 2'nci gündem maddemizi okutuyorum:

2004 Gemi Balast Suyu ve Sedimanlarının Kontrolü ve Yönetimi Hakkında Uluslararası Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı'nın genel gerekçesini okutuyorum:

Gerekçe:

Deniz çevresinin kirliliğe ve bu kirliliğin doğal bir sonucu olan deniz ekosisteminde meydana gelebilecek olası tahribatlara karşı korunması konusu, günümüzde yaşanan çevre sorunları ve söz konusu sorunların giderilmesine ilişkin çalışmalar kapsamında, bu alandaki kaygıların gün geçtikçe derinleşmesi ile birlikte daha yoğun bir şekilde ele alınmaktadır.

Deniz çevresinin ve denizlerin doğal ekosistemlerinin korunması, meydana gelen deniz kirliliği ile mücadele ve doğal ekosistemlerdeki tahribatların giderilmesi amacıyla yapılan çalışmaların, yerel düzeyden uluslararası düzeye çıkarılması zorunluluğu, gerek devletler tarafından gerekse uluslararası kuruluşlarca kabul edilen bir olgudur. Zira deniz çevresi kirliliği ile mücadelenin getirdiği mali külfet ve kirliliğin ulaştığı boyutların uluslararası nitelikte olması, bu yönde bir çabanın ancak uluslararası örgütlerin de desteği ve teşviki ile ülkeler arasında sağlanacak mutabakatlar marifetiyle başarıya ulaşabileceği gerçeğini ortaya koymaktadır.

Deniz kirliliğine yol açan ve denizlerin doğal ekosistemlerinde hayati derecede tahribata yol açan sebeplerden biri de, istilacı nitelikteki sucül organizmaların doğal yaşam sahalarından farklı yerlerdeki deniz sahalarına taşınması ve bunun sonucunda söz konusu deniz sahasındaki doğal ekosistemlerin tahribata uğramasıdır.

Ülkemizin üç tarafının denizlerle çevrili olması, İstanbul ve Çanakkale boğazları gibi iki önemli uluslararası su yolunun geçtiği bir coğrafyada bulunması ve dünya dış ticaret hacminde yaşanan büyümenin bir yansıması olan uluslararası ticari deniz taşımacılığında yaşanan gelişmelerin beraberinde getirdiği deniz trafiği yoğunluğu göz önüne alındığında, söz konusu çevre sorunları Ülkemiz açısından büyük önem arz etmektedir. Konunun öneminin daha iyi anlaşılması açısından dönemsel bir karşılaştırma yapıldığı takdirde, 1997-2007 yılları arasındaki on yıllık süreçte; limanlarımızda yapılan yükleme-boşaltma miktarının yaklaşık % 100 oranında arttığı, boğazlardan geçen gemi sayısı bakımından aynı dönemde; Çanakkale Boğazı'nda %36'lık, İstanbul Boğazı'nda ise %11'lik bir artış yaşandığı görülmektedir.

TÜBİTAK tarafından yapılan çalışmalarda, Türk deniz alanlarına diğer deniz alanlarından gelen 263 tür kayıt altına alınmış ve bu türlerin 37'sinin gemiler ile taşındığı ortaya çıkmıştır. Türk deniz alanlarına diğer deniz alanlarından gelen 263 türün 180'inin Süveyş Kanalı'ndan, 6'sının Cebelitarık Boğazından doğal yolla geldiği, 3'ünün balık ticareti ile geldiği, 37'sinin ise gemiler tarafından taşındığı tespit edilmiştir. Ülkemiz kıyılarına yerleşen 37 farklı istilacı tür arasında güneş levreği, gümüş sazı, mavi yengeç, çengel su piresi, zebra midyesinin yanı sıra bazı denizyıldızları, tek hücreli kabuksuzlar, halkalı deniz solucanları ve denizanası türleri yer almaktadır. Bunlardan zebra

midyesi ve çengel su piresi ile bir tür denizyıldızı ve iki tür denizanası "çok tehlikeli istilacı" tür olarak sınıflandırılmaktadır.

Balast suları ile taşınan sucül organizmaların yıkıcı etkilerine Ülkemizi çok yakından etkileyen bir örnek olarak, Amerika Kıtasının doğu kıyılarından Karadeniz'e taşınmış olan Kuzey Amerika Denizanası (Mnemiopsis leidyi) verilebilir. Bu tür, Karadeniz'de hızla üreyip yerel zooplanktonlar ile aşırı şekilde beslenerek besin zincirini bozmuş ve Karadeniz'deki balık stoklarının (özellikle hamsi stokları) 1990'lardan itibaren çöküşüne büyük ölçüde etkide bulunmuştur. Bu denizanası türü Ülkemizde ve tüm Karadeniz çanağında çok büyük ölçekli ekonomik zararlara yol açmıştır.

Yukarıda kısaca değinilen gemi balast sularından kaynaklanan deniz ekosisteminde meydana gelen tahribatın en aza indirgenmesi amacıyla, ihtiyaç duyulan düzenlemelerin ivedilikle tesis edilmesi gerekmektedir. Mevcut soruna ancak uluslararası bir mutabakatın sağlanması yoluyla çözüm bulunabileceği gerçeği ışığında, gemi balast sularından kaynaklanan deniz ekosistemlerindeki tahribatın önlenmesi ve en aza indirgenmesi amacıyla, Uluslararası Denizcilik Örgütü'nün himayesi altında, "2004 Gemi Balast Suyu ve Sedimanlarının Kontrolü ve Yönetimi Hakkında Uluslararası Sözleşme" 13 Şubat 2004 tarihinde kabul edilmiştir. Söz konusu Sözleşmeye hâlihazırda dünya taşımacılık tonajının % 25.32'sini temsil eden 27 ülke taraf olmuştur.

Ülkemiz, söz konusu Sözleşmeye henüz taraf olmamasına rağmen kendi karasularını gemiler tarafından boşaltılan balast suları ile taşınan sucül organizmaların etkilerinden korumak için hazırlıklarını ve çalışmalarını 2006 yılından beri sürdürmektedir. Bu kapsamda uluslararası deniz trafiğinin ve taşınan balast suyunun riskini belirlemek ve bu riski azaltmak için alınacak önlemleri ortaya koymak amacıyla "Balast Suyu ile Taşınan Zararlı Sucül Organizmaların Kontrolü ve Yönetimi Projesi" yapılmıştır. Proje kapsamında, "2004 Gemi Balast Suyu ve Sedimanlarının Kontrolü ve Yönetimi Hakkında Uluslararası Sözleşme" ile Ülkemizin yerine getireceği sorumluluklar belirlenmiştir. Sözleşme yürürlüğe girdikten sonra, 2015'e kadar tüm gemilere balast arıtım cihazları takılarak gemilerin taşıdıkları suların içindeki tüm canlıları arıtması sağlanacaktır.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Yine İç Tüzük'ün 23'üncü maddesine göre tümünün üzerinde görüşme yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Sayın Bakanlık temsilcilerimizden bu konuda açıklama rica edelim.

Mustafa Bey, buyurun.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ DR. MUSTAFA ŞAHİN - Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, biraz önce ifade edilen hususlar çerçevesinde Bakanlığımız denizlerde kirlilik izleme çalışmalarını yapmakta, bu yapılan çalışmalardan da özellikle bu balast suyundan kaynaklanan canlı organizmaların biyolojik çeşitliliği ve ekonomik faaliyetleri olumsuz yönde etkilendiği bilinmektedir, TÜBİTAK raporlarında da bu belirtilmiş durumda, hatta 2010 yılında İstanbul'da yapılan bir toplantıda da, konferansta da bu konuda gerekli tedbirlerin alınması yönünde bir görüş ortaya çıkmıştır. Buna istinaden Bakanlığımız tarafından da özellikle bu balast suyu yönetimine dair bir tebliğ çalışması yapılmıştır, şu an da taslak hâindedir. Bu da önümüzdeki dönem içerisinde, bu yıl içerisinde ilgili kurumlarımızın da katkılarıyla yayınlanarak bu konuda gerekli tedbirlerin alınmasının sağlanması düşünülmektedir.

Arz ederim.

BAŞKAN – Söz almak isteyen arkadaşlarımız, Komisyon üyelerimiz?

Hocam, buyurun.

TÜLAY BAKIR (Samsun) – Bu sistemle arıtmanın sağlanması aslında çok çok doğru ama ben acaba bu balast suyu ne kadardır yani bir gemiyle ne kadar taşınır onu bilmek isterim.

Diğeri de, mesela şu anda Japonya'daki depremden sonra bir nükleer tesis tahrip oldu. Diyelim oradan gelen bir gemi, olur ya, o şekilde bize nükleer atık da taşıyor olabilir mi? Biz hep canlı organizmaları diyoruz, acaba, bu yönden “Bunlardaki radyoizotop miktarı nedir?” diye bir arama yapılabilir. Bu da eklenirse iyi olur diye düşünüyorum böyle bir çalışmaya.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI GENEL MÜDÜR YARDIMCISI DR.MUSTAFA ŞAHİN - Sayın Başkanım, tabii, geminin büyüklüğüne göre balast suları değişir, 500 ile 1.000 ton arası, o artık geminin yüküne ve büyüklüğüne göre değişir. Bu konuda yani kesin bir rakam vermek doğru değil.

MELDA ONUR (İstanbul) – Oranı vardır herhâlde.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Bizim sularımızda yani yıllık böyle bir tahmininiz var mı? Yani işte 1 milyon tondur...

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ DR. MUSTAFA ŞAHİN – Bu konuda şu anda bir rakam vermek doğru değildir diye düşünüyorum yani şu an elimizde öyle bir rakam yok. Ama hepimizin de bildiği üzere ülkemizin üç tarafı denizlerle çevrili hem uluslararası hem kendi gemilerimiz tarafından bu tür balast suyu her zaman kullanıyor ama bununla ilgili olarak belki Denizcilik Müsteşarlığı tarafından biraz önce belirtilen proje kapsamında bir çalışma yapıp onun içinde değerlendirildiyse onu bilmiyorum. Fakat edindiğimiz bilgi bu balast suyuyla ilgili gerekli tedbirlerin bir an önce alınması yönünde. Buna göre de biz Bakanlık olarak bu kirliliği önlemeye yönelik çalışmalarımızı devam ettiriyoruz.

Buyurun.

SALİH FIRAT (Adıyaman) – Günaydın.

Şimdi, bu tabii, balast suyunun işte 500 ile 1.000 ton arasında bir miktar olduğunu söylediniz. Bu, tabii, balast suyu gemi aldığı anda, bunun bir kere “boşaltılma süresi” diye bir süre var mı ya da boşaltılması gereken bir zorunlu yer var mı? Örneğin, adam Amerika’ dan yükünü aldı, balast suyunu 500 ton koydu ama Türkiye’ de bunu boşaltmak zorunda mı veya boşaltma süresi, zamanı var mıdır, boşaltma yeri belirlenmiş midir?

Teşekkür ederim.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ DR. MUSTAFA ŞAHİN – Şu anda “Mutlaka balast suyunu şuraya boşaltacaksın.” diye bir durum yok ama bizim bu sözleşmeye taraf olmakla birlikte yaptığımız bu tebliğ kapsamında mümkün olduğu kadar balast suyunu aynı ekosistem içerisinde boşaltılması, örneğin Karadeniz’ den alınan bir balast suyu varsa Karadeniz’ e boşaltılması, yoksa Karadeniz’ den alınan bir balast suyu bir başka denize boşaltıldığı zaman orada farklı organizmaların türemesine neden olur, yani şu andaki genel yaklaşım bu.

BAŞKAN – Ben, şimdi, yani çok bu işlerden anlamıyorum ama bir açıklama yapmak zorundayım, bu da bilimsel bir açıklama olmayacak.

Arkadaşlar, gemiye denge olsun diye bu su alınıyor. Kuzey Amerika’ dan aldığı suyu yükü boş olarak aldı, gemi gidiyor, boş gitmesi mümkün olmadığı için bunu yüklüyor. Diyelim ki İngiltere’ ye geldi, İngiltere’ de yükü yükleyeceği zaman o suyu boşaltıyor, onun yerine yük alıyor, İngiltere’ den herhangi bir şekilde balast suyu almıyor. Geldi Türkiye’ ye, Türkiye’ de hem yükünü boşalttı, boş olarak çıkacaksa yine suyu yüklüyor, bir başka yere gitti... Yani bu “Karadeniz’ de aldığı Karadeniz’ de, Akdeniz’ de aldığı...” Böyle bir şey söz konusu değil. Burada çok önemli bir husus var, o da şu: Bu sözleşmeyle beraber 2015 yılına kadar, anladığım kadarıyla, artık bunlar balast suyunu bırakırken bunu arıtarak bırakılması ya da o limanda buna uygun bir işletmenin kurulması, esas bu. Kaldı ki yatlar yok bu işin içerisinde, yatlar da buna dâhil. Hangi geminin ne kadar su alacağını tahmin etmek mümkün değil, bu bir tankerse, koca bir devasa bir şeyse inanılmaz bir rakamdır, küçük bir tekneyse daha farklı bir şeydir. Yani bir oran ya da bir su miktarı tespit etmek mümkün değil ama çok tehlikeli, dünya dengesini bozan bir hadise. Bu da benim açıklamam, bilmiyorum ne kadar bilimsel oldu.

MELDA ONUR (İstanbul) – Sayın Bakır’ ın sorusu çok doğru bu manada. Yani bir doğal felaket olmuş ya da bir çevre felaketi olmuş ülkelerden gelen gemilerin balast sularında demek ki sıkıntı var. Buna dikkat etmek için söyledim.

BAŞKAN – Peki, başka söz alan arkadaşımız yoksa tasarımı oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Gündemimizde bulunan tüm tasarıları görüşmüş bulunuyoruz. Gündemde görüşülecek başka bir madde olmadığından toplantıyı kapatıyorum.

Teşekkür ederim.

Kapanma Saati: 10.55